

Vurderingsværktøj i relation til klov- og benproblemer

Udviklet af en arbejdsgruppe i regi af Ekspertgruppe ReproManagement 2021

Krav til værktøjet:

- Enkelt vurderingsværktøj der primært tager fokus på klove, benstilling og gang/bevægelse
- Screening af besætninger for at kunne udpege staldafsnit og/eller dyregruppe, der skal tages øget fokus på

Brug af værktøjet

- Inden besætningsbesøget er følgende data indsamlet og analyseret:
 - Procent døde/aflivede søer af årssøer
 - Aldersfordeling i besætningen
 - Analyse af afgangskoder
 - Tidspunkt i cyklus hvor søerne udsættes (slagtes, dør, aflives)
- Efter gennemførelse af screeningen opgøres og vurderes det indsamlede data. Efterfølgende udpeges der områder/dyregrupper hvor en mere detaljeret gennemgang er nødvendig. Dette kunne være:
 - Vurdering af løbeklare poltes rygspæk, vægt, alder og ensartethed
 - Vurdering af søer der lige er fravænnet/løbet for at afgøre kvaliteten af søer der løbes og indsættes i drægtighedsstalden
 - Vurdering af søer der indsættes i farestalden. Rygspæk scannes på søer der lige er sat ud samt søer tæt på fravæning for at sikre optimalt huld (huldstyring, skuldersår)
 - Gennemgang af søer i sygestier (alvor af skader, behandlingsstrategi, kriterie for udsætning/aflivning)
- Detaljeringsgrad:
 - Hvis kuldnr. registreres kan der gennemføres yderlige analyser

Værktøjet tager fokus på tre staldafsnit/dyregrupper:

- To ugehold polte (omkring løbetidspunktet)
- 1 ugehold drægtige søer (tre uger efter indsættelse i drægtighedsstalden)
- To ugehold diegivende søer

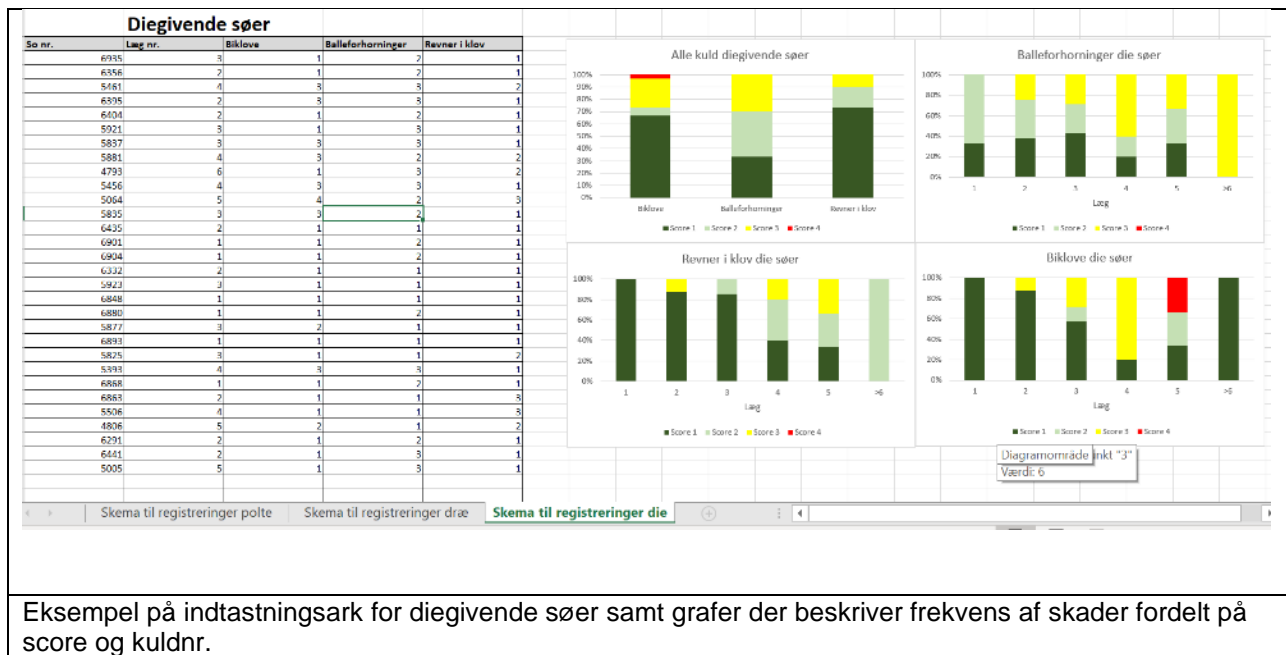
Parametre der indgår i screeningen:

- Polte
 - Benstilling forben og bagben
 - Ensartede klove forben og bagben
 - Længde klove forben og bagben
 - Halthed
 - Hvide linje
 - Rygspæk efter behov
- Søer i drægtighedsstalden
 - Længde på klove – bagben
 - Længde på biklove (samt afrevet) – biklove
 - Halthed (efter behov)
- Søer i farestalden
 - Balle forhorning og revner
 - Hvide linje
 - Revner i kloven (horisontale og vertikale)
 - Kodesår
- Alle parametre gives en score (tal) med fire niveauer, hvor:

- 0 = intet at bemærke
- 1 = mild grad
- 2 = alvorligt
- 3 = meget alvorligt

Analyse af data i Excel ark

- Der er udviklet et Excel ark hvor data fra besætningsbesøg indtastes
- Grafer der beskriver fordeling af skader på kuldnr. og dyregruppe

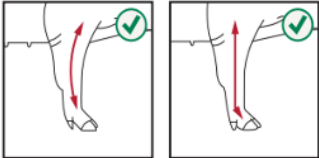
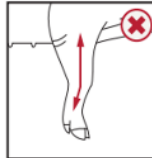
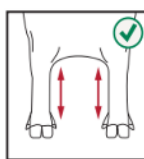
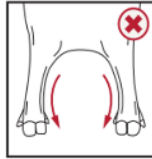

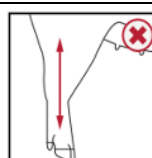

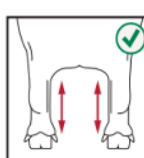
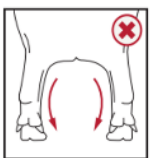
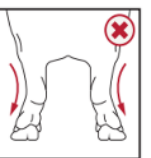

Ekspertgruppen er kommet med følgende løsningsforslag til klov- og benproblemer:

- Klovskader, balleforvoksning og hvide linje
 - Revner (revner nedefra kan skyldes soen træder på en sten/bolt; revner "oppe på klove" kan skyldes et slag/støder ind i noget)
 - Repos ved krybbe
 - Lange klove der kommer i klemme i spalteåbning
 - Ujævnt og slidt gulv
 - Inventar
 - Niveauforskelle i stien
 - Hvide linje
 - Vrid af kloven fx ved slagsmål eller kamp om fodret (for lidt ædeplads)
 - Belægningsgraden for høj
 - Ru/ujævnt gulv
 - Gødningsrester/søle/fugt
 - Balleforhorning og -revner (svære at adskille, løsningen er ofte den samme, revner kan give infektion og øm balle)
 - Uens klove giver uens vægtfordeling og bevirke forhorning, dette forværres ved fx store spalteåbninger
 - Undgå derfor uens klove – fokus på poltene
 - Gødningsrester/søle/fugt
 - Beskæring en mulighed
 - Lange klove
 - Understillet og bløde koder bevirker lange klove

- Halthed og sportskader
 - Finde den egentlige årsag til skaderne
 - Rettidig omhu er vigtig
 - Overvågning kort tid efter indsættelse/gruppering af søerne
 - Stabile grupper anbefales
 - Videoovervågning

- Sår og klovylder
 - Kodesår udvikles typisk i farestalden
 - Årsager: spaltegulv, inventar, foderstation og belægning
 - Læs Meddelelse nr. 1016
https://svineproduktion.dk/publikationer/kilder/lu_medd/2014/1016
 - Indsats:
 - Roligere polte/søer og dermed færre aggressioner
 - Fjerne skruer/bolte på gulv og inventar
 - Undgå blotlagte sten på gulvet
 - Øget fokus på søernes klove/koder i farestalden
 - Giv soen god plads i /fare(boksen)
 - Klovylder
 - Årsag: fugtigt nærmiljø, revner i kloven, blotlagte sten på gulvet, belægning, aggressioner
 - Indsats:
 - Fokus på forhold der giver skader på kloven (øget risiko for infektion)
 - Store spalteåbninger
 - Undgå gødningsrester/søle/fugt – fokus på ventilation, overbrusning
 - Klovsbad / desinfektion kan være en mulighed

Vurdering af polte omkring løbetidspunktet				
Score	0 = intet	1 = mild	2 = alvorligt	3 = meget alvorligt
Benstilling – Forben			Stejle koder Krumme / udad-drejet forben	
				
			 	
Benstilling – Bagben			Stejle / understillet koder Krumme / udad-drejet bagben	
			 	
			 	
Klove for- og bagben Ensartethed	Ingen forskel	Forskel mindre end 0,5 cm	Forskel 0,5 cm	Forskel over 0,5 cm billedet viser forskel på 1,5 cm
				
Klove for- og bagben Længde			Lange klove	Meget lange klove
				
Halthed	Ikke halt Går frit	Lidt halt Let trippende	Meget halt Går ujævnt	Rejser sig med stort besvær

	Lige ryg Ligelig vægtfordeling på fire ben	Lige ryg	Hovedet hopper Ryggen bøjer	
Hvide linje	Ingen revne/åbning	Overfladisk eller lille revne	Lang revne/åbning	Lang og dyb revne/åbning
				

Vurdering af drægtige søer tre uger efter gruppering/indsættelse

Score	0 = intet	1 = mild	2 = alvorligt	3 = meget alvorligt
Klove Bagben			Lange klove	Meget lange klove
				
Biklove	Biklove tilpas Fri af gulvet	Biklov lang Tæt på gulvet, men rører ikke	Biklov meget lang Rører gulvet	Biklov afrevet
				
Halthed	Ikke halt Går frit Lige ryg Ligelig vægtfordeling på fire ben	Lidt halt Let trippende Lige ryg	Meget halt Går ujævnt Hovedet hopper Ryggen bøjer	Rejser sig med stort besvær

Vurdering af diegivende søer				
Score	0 = intet	1 = mild	2 = alvorligt	3 = meget alvorligt
Balleforhorning og/eller revne i balle	Ingen forhorning	Begyndende forhorning / små revner	Tydelig forhorning / revner	Alvorlig forhorning / dybe revner
Forhorning				
Revne				
Revner i klov	Ingen revner	Mindre revne i overfladen	Revne i kloven	Dyb revne i klov/hvide linje
Vertikale				
Horisontale				
Sår på kode	Ingen sår	Rødme	Lille sår	Stort sår over 2 cm
			